

Aktiverande styrdokument

Beslutsfattare:
Äldrenämnden

Dokumentansvarig:
Förvaltningsdirektör

Datum:
2024-12-18

Diarienummer:
ALN-2024-00801

Verksamhetsplan och budget 2025–2027

Översiktsplan

Mål och budget

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Program

Handlingsplaner och övriga planer

Innehåll

Inledning	3
Nämndens uppdrag.....	3
Politisk plattform	3
Omvärld och förutsättningar	4
Syftet med nämndens verksamhetsplan och budget.....	7
Begrepp som används i verksamhetsplanen.....	7
Kommunfullmäktiges fokusmål	9
Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden.....	9
Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb	16
Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen	17
Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor.....	19
Budget 2025	22
Nämndens driftbudget	23
Nämndens investeringar.....	23
Bilaga 1 Styrdokument	24
Bilaga 2 Uppföljningsplan	25
Inledning.....	25
Nämndens uppföljning.....	25
Översikt uppföljning	28

Inledning

Nämndens uppdrag

Äldrenämnden ansvarar för service, vård och omsorg i ordinärt eller särskilt boende till personer 65 år och äldre, i de fall personerna har behov av sådana insatser på grund av ålder, sjukdom eller nedsatt fysisk funktionsförmåga. I detta ansvarar nämnden för uppgifter enligt socialtjänstlagen samt det kommunala ansvaret enligt hälso- och sjukvårdslagen. Nämnden ansvarar även för öppna insatser och förebyggande verksamhet för personer 65 år och äldre.

Politisk plattform

Alla har rätt till ett rikt liv och en bra och trygg äldreomsorg. Äldres egna behov ska alltid stå i centrum för äldrenämndens verksamhet. Vården och omsorgen ska vara personcentrerad och forma sig efter individens behov, det är inte individen som ska behöva forma sig efter vården och omsorgens organisation.

Äldreomsorgens styrka är dess medarbetare. Med goda arbetsvillkor och utvecklingsmöjligheter kan vi attrahera och behålla medarbetare. Grundbemanningen ska utökas för att stärka kvaliteten i vår äldreomsorg. Visstidsanställningar ska ersättas med trygga tillsvidareanställningar. Heltid ska fortsätta vara norm och vår verksamhet ska vara utan delade arbetsturer. Minutstyrningen ska skrotas och ersättas av arbetsmetoder i mindre team närmare individen som behöver omsorg.

Det vilar ett stort ansvar på kommunen som arbetsgivare att skapa förutsättningar för medarbetarna att kompetensutveckla sig. Vi ska fortsätta arbetet med differentierade arbetsroller där servicemedarbetare ska ge en möjlighet för den som ännu inte har alla kunskaper i vård och omsorg eller språkfärdigheter att kunna bidra i vår välfärd; samtidigt som det gör att vårdbiträden och undersköterskor frigör mer tid för just vård och omsorgsarbete. Det intensiva arbetet för att minska beroendet av bemanningslösningar för legitimerade medarbetare ska fortsätta.

Fler behöver höja sina kunskaper i svenska och vi ska även värdesätta förmågan att kunna erbjuda omsorg på hemspråket för den som har annat modersmål än svenska. Nämnden ska arbeta aktivt för språkutvecklande arbetsplatser, exempelvis genom språkombud, utbildning för språkstödjare och handledare, för att stärka kunskaper i svenska språket.

Goda och trygga arbetsvillkor i alla led av organisationen är också en förutsättning för att säkra tryggheten i verksamheten. När medarbetare är trygga i sina anställningar är de också tryggare i sin plikt att rapportera avvikelser och missförhållanden. På samma sätt är minskat antal medarbetare per chef en viktig insats för att skapa bättre arbetsmiljö för chefer och medarbetare, men också för att det underlättar i arbetet med att stärka kvalitet och trygghet för brukare. Risken för tystnadskultur i verksamheten ska motverkas då sådan äventyrar säkerhet, kvalitet och arbetsmiljö.

Välfärden har tyvärr blivit en måltavla för organiserad brottslighet. Äldrenämnden ska gå i täten för att förhindra att människor och aktörer som inte hör hemma i vår välfärd tar sig in och får anställningar, vinner upphandlingar eller på andra sätt hotar vår välfärd. Nämnden ska också intensifiera sitt arbete med att upptäcka och motverka sexuellt våld och utnyttjande av äldre inom äldreomsorgen. Att dra erfarenheter och

fortsätta vidta åtgärder i ljuset av de allvarliga händelserna i hemtjänsten 2024 är mycket viktigt.

Arbetet med förebyggande och tidiga insatser och hälsofrämjande insatser ska intensifieras. Genom intensiv hemrehabilitering kan behovet av tyngre vårdinsatser fördröjas och livskvaliteten förbättras. Öppna verksamheter ska fortsätta att värnas och utvecklas för att nå äldre som behöver sociala sammanhang och för att bryta ofrivillig ensamhet, även på vår landsbygd. Samverkan med civilsamhället ska stärkas.

Nämnden ska verkställa fullmäktiges beslut att avsluta upphandling enligt lag om valfrihetssystem inom särskilda boenden. Nämnden ska också bidra i arbetet med att få fram fler seniorbostäder för den som inte har de vård och omsorgsbehov som ger behov av plats på särskilt boende, men som ändå behöver ett mer seniorvänligt boende.

Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun. Livet i Uppsala ska vara gott att leva för alla seniorer. Jämlikhet, delaktighet och livsmiljö samt hälsa och välbefinnande ska stå i fokus.

Omvärld och förutsättningar

Förändrad befolkningsstruktur/en ökad andel äldre

Förbättrade levnadsförhållanden och medicinsk behandling har resulterat i att livslängden i världen ökat kraftigt, vilket är positivt. Antalet äldre ökar både numerärt och i relation till antalet personer i yrkesverksam ålder. Inom de närmaste tio åren kommer såväl antalet som andelen äldre personer att öka kraftigt.

Olika typer av bostäder för äldre behövs för att möta individens behov och önskemål. Det finns ett behov av att skapa en flexibel och dynamiskt bebyggd miljö samt bevaka och föra fram tillgänglighetsperspektivet i kommunens lokalförsörjning och planprocesser. För äldre som upplever ofrivillig ensamhet, bor otillgängligt eller saknar en känsla av sammanhang kan möjligheten att bo i en seniorbostad vara ett sätt att i en bredare bemärkelse få sina behov tillgodosedda. Seniorbostäder som är fysiskt tillgängliga och ger möjlighet till social samvaro, kan därmed bidra till att behovet av mer omfattande vård- och omsorgsinsatser minskar. Detta genom att det ökade behovet förskjuts till senare eller helt uteblir.

Social hållbarhet och god folkhälsa

För att lösa dagens och framtidens samhällsutmaningar och möta den demografiska utvecklingen finns ett ökat behov av hälsofrämjande och förebyggande insatser. I och med att antalet äldre personer ökar förväntas även antalet äldre personer som upplever ofrivillig ensamhet bli fler på sikt, vilket utgör en riskfaktor för deras fysiska och psykiska hälsa. Kommunen behöver därför, i samverkan med Region Uppsala och övriga sociala nämnder, fortsätta arbeta med att förebygga och hantera en ökad psykisk ohälsa, samt ställa om till fler öppna insatser som innebär att den enskilde kan få hjälp snabbare.

En ny socialtjänstlag förväntas antas år 2025. Det innebär bland annat att tidiga insatser kan ges utan behovsprövning och att fler öppna insatser möjliggörs. För att genomföra arbetet i de åtgärder som utredningen föreslår kommer socialtjänsten

behöva utveckla nya arbetssätt och metoder. Nämnden behöver än mer än idag göra det känt för berörda kommuninvånare vilket stöd som erbjuds.

En omställning till fler öppna insatser kommer troligen att bidra till ökade kostnader för nämnden på kort sikt. Potential finns dock för mer långsiktiga samhällsekonomiska vinster som en följd av denna omställning. Detta förutsatt att de öppna insatserna kan bidra till att behovet av mer omfattande vård- och omsorgsinsatser kan minska.

För att stärka förutsättningar att prioritera och säkra möjligheter att skapa önskade effekter både för verksamhet och för individen behöver hälsoekonomiska modeller användas inom verksamhet och vid uppstart av nya initiativ. Genom att använda hälsoekonomiska beräkningar kan man säkerställa att resurserna används så att största möjliga nytta ges både för individen och kommunen.

Kompetensförsörjning och förändrade kompetensbehov

I takt med att det blir allt svårare att säkra den långsiktiga kompetensförsörjningen och att rekrytera och behålla chefer och medarbetare ökar behovet av att förbättra arbetsvillkoren för att säkerställa en god kvalitet av vård och omsorg. Det finns även en påtaglig risk att kostnader för konsulttjänster och inhyrd personal kommer att öka i framtiden. Nämnden har dock framgångsrikt minskat andelen inhyrd legitimerad personal under det senaste året.

Behovet av utbildad personal som kan utföra mer kompetenskrävande insatser ökar. Det finns risk för att andelen ofrivillig anhörigvård ökar om kompetensbristen blir stor. Nämnden har fattat beslut om att införa differentierade arbetsroller vilket innebär att medarbetare som ännu inte nått de formella kvalifikationer som krävs för omvårdnadsarbete arbetar med olika typer av serviceinsatser. Utöver att frigöra tid för utbildade medarbetare förväntas detta beslut leda till att det blir lättare att rekrytera medarbetare och skapa en möjlig väg in i vård- och omsorgsycket som tar hänsyn till människors olika förutsättningar.

Brukare ska vara trygga i att förstå och kunna prata svenska med nämndens medarbetare. Pågående insatser inom området behöver fördjupas, för att säkerställa tillräckliga språkkunskaper i svenska språket bland medarbetare inom vård och omsorg. Genom detta förbättras brukarbemötandet och patientsäkerheten ökar.

Andelen äldre som är utrikes födda ökar. Nämnden kan därför komma att ha fler brukare som inte kan göra sig helt förstådda på svenska, vilket ställer förändrade krav på verksamheten för att kunna bedriva jämlik och god vård och omsorg. Bland medarbetarna finns dock en bred språklig och kulturell kompetens som bör kunna användas för att möta denna förändring.

Digital transformation för äldre kommuninvånare och brukare

Digital transformation och innovativa lösningar kan ge stora möjligheter till självständighet, delaktighet och inflytande för äldre personer. Det kan även ge goda möjligheter till utveckling av de vård- och omsorgsinsatser som erbjuds, så att de stämmer överens med den enskildes behov och önskemål med hänsyn till den enskildes personliga integritet.

Den digitala utvecklingen bidrar till nya sätt att leva, både i arbetet och på fritiden. Människors vardagssysslor och sociala umgänge sker alltmer med hjälp av den digitala

tekniken. Tekniken skapar nya mötesplatser och ger en ökad frihet att vara verksam och interagera oberoende av tid och rum.

Främjandet av nya och befintliga innovativa tekniska lösningar kan öka äldre personers oberoende och mobilitet samt motverka det digitala utanförskapet. Andelen äldre om är vana att använda digitala tjänster ökar, och användandet behöver möjliggöras för att bland annat motverka ofrivillig ensamhet och isolering.

Samtidigt finns risk för ett digitalt utanförskap om inte alternativ finns för de kommuninvånare som inte kan eller aktivt väljer att inte ta del av ny teknik. Att vara digitalt exkluderad ger dessutom sämre förutsättningar för att leva ett bra liv. Äldre personer kan vara mer sårbara för bedrägeri som är kopplat till digital teknik. Det är därför viktigt att vara medveten om dessa risker för att skydda äldre personer för att möjliggöra att de använder tekniken på ett tryggt och säkert sätt. Det är även viktigt att utbilda äldre för att de ska kunna navigera med tekniken på ett tryggt sätt.

Digital transformation för äldrenämndens medarbetare

Det är viktigt att upprätthålla arbetet med utveckling och samordning av verksamhetssystem och processer för att säkerställa en god och säker vård och omsorg. För att minska administrationen behöver nya digitala lösningar för en säkrare, effektivare och förenklad handläggning finnas på plats.

Det behöver skapas förutsättningar för förändrade arbetsätt, bland annat genom att genomföra digitalisering av fler tjänster som leder till en mer resurseffektiv verksamhet med bland annat minskad administration. Medarbetare behöver ha en grundläggande förståelse för digitaliseringens påverkan och en tillräcklig färdighet för att använda digitala verktyg samt en vilja för att kunna ta till sig nya arbetsätt i det egna arbetet. Det är viktigt att satsa på kompetenshöjande insatser för medarbetarna och en aktiv omvärldsbevakning för att upprätthålla den digitala kompetensen. I digitaliseringsarbetet behöver helheten beaktas och säkerhetsaspekter, så som exempelvis informationssäkerhet måste hanteras för att förhindra att känslig information hamnar i fel händer.

Det är viktigt att göra transformationen på rätt sätt, med noggrann planering, övervägande av nytta och effekt samt förståelse för komplexiteten i förändringsprocessen. På så sätt kan en framgångsrik transformation för organisationen genomföras.

Förändrat klimat och säkerhetspolitiskt omvärldsläge

I ett snabbt förändrat säkerhetspolitiskt läge behöver nämnden utveckla strukturen rörande kris- och krigsberedskap för hantering av framtida kriser, exempelvis flyktingströmmar, krig och andra allvarliga händelser. Detta innefattar även strukturen för att hantera konsekvenserna av ett förändrat klimat för nämndens målgrupper, inte minst höga temperaturer. Nämnden kan utifrån detta att komma att få ökade kostnader för ett intensifierat krisberedskaps- och klimatanpassningsarbete. Nämnden behöver samverka med andra nämnder inom kommunen i frågor som gäller enskildas beredskap och förmåga att hantera olika typer av kriser. Särskilt i frågor som rör nämndens målgrupp och gällande vad som är den enskildes ansvar och vad som är en kommunal uppgift.

Fler värmeböljor är något som förväntas kunna drabba äldre personer hårdare än befolkningen i sin helhet. Särskilda riskgrupper är fysiskt och/eller psykiskt sköra och ensamboende äldre personer i såväl ordinärt boende som särskilt boende. Detta ställer högre krav vid nybyggnation, men även befintliga byggnader kan behöva åtgärdas och anpassas för att säkerställa att äldre personer i utsatthet kan klara sig under värmeböljor.

Välfärdsbrottslighet och otillåten påverkan

Ökningen av organiserad brottslighet och bedrägeri inom omsorgen försvårar arbetet med att hjälpa personer som har ett omsorgsbehov. Välfärdsbrottsligheten omfattar stora belopp och utöver den ekonomiska skadan kan denna brottslighet även medföra ett minskat förtroende för samhället.

Bedrägeri som riktar sig mot äldre personer och personer med funktionsnedsättning ökar, detta kan leda till en minskad tilltro till nämndens medarbetare. En ökad grad av brottslighet i samhället riskerar att medföra en högre grad av otrygghet, inte minst bland särskilt utsatta grupper, såsom äldre personer. I syfte att öka tryggheten samverkar kommunen med bland annat Polismyndigheten och andra berörda aktörer.

Även otillåten påverkan riktas mot nämndens verksamheter, särskilt inom kommunens myndighetsutövning. Detta kan ta sig i uttryck som såväl mer implicita påverkansförsök som desinformationskampanjer samt direkta hot gentemot enskilda medarbetare. Sammantaget riskerar detta att medföra en ökad otrygghet för enskilda medarbetare, såväl i sin yrkesroll som privat.

Syftet med nämndens verksamhetsplan och budget

Nämndens verksamhetsplan och budget beskriver hur nämnden ska förverkliga kommunfullmäktiges övergripande styrdokument Mål och budget 2025–2027.

Begrepp som används i verksamhetsplanen

Begrepp	Beskrivning
Fokusmål	Kommunfullmäktiges mål i <i>Mål och budget</i> . Nämnden konkretiserar fokusmålen genom att beskriva åtgärder till uppdragen och vid behov komplettera med grunduppdrag, nämndmål, strategier, åtgärder och indikatorer.
Uppdrag	Uppdrag som ges till nämnden genom kommunfullmäktiges Mål och budget eller genom beslut som fattas under året av kommunfullmäktige och/eller kommunstyrelsen. Till uppdrag från Mål och budget tar nämnden fram åtgärder och vid behov strategier för att beskriva hur nämnden genomför uppdragen.
Grunduppdrag	Nämndens grunduppdrag enligt reglementet. Utvecklingen av grunduppdraget beskrivs med nämndmål med åtgärder och/eller indikatorer.
Nämndmål	Nämnden kan för att bidra till måluppfyllelse konkretisera fokusmålen genom att formulera egna nämndmål med tillhörande strategier och åtgärder. Under fokusmål 1 finns ett kommungemensamt obligatoriskt nämndmål inom arbetsmiljö.
Budget	Nämndens budget utgår från <i>Mål och budget</i> och preciseras i nämndens detaljbudget. Nämnder som har både en systemledarroll och en egenregi redovisar budgeten separat för de båda verksamhetsformerna.
Strategi	Visar nämndens långsiktiga vägval för hur den ska nå sina mål. Nämnden tar i sina strategier även hänsyn till kommunens program och policyer. Nämnden kan i beskrivningen av sina strategier visa vad som behöver göras även bortom 2024-2026 för att sätta in åtgärderna i ett sammanhang.

Begrepp	Beskrivning
Åtgärd	Visar vilka initiativ nämnden tar för att förverkliga sina nämndmål och uppdrag. Det kan exempelvis handla om att nämnden gör satsningar, fattar nödvändiga beslut, tillsätter en utredning eller startar en försöksverksamhet. Åtgärder för att öka jämställdheten ska alltid övervägas. För nämnder som har både en systemledarroll och en egenregi behöver det framgå om åtgärden gäller båda verksamhetsformerna eller enbart den ena eller andra.
Förväntad effekt	Konkretiserar en åtgärd och beskriver vad den ska leda till. Underlättar på så sätt uppföljningen av åtgärder.
Styrdokument	Visar om åtgärden finns i, eller kan kopplas till genomförandet av, ett befintligt styrdokument (till exempel program eller handlingsplan).
Indikator	Indikatorer mäter trender, resultat och önskade effekter i när- och omvärld som kommunen behöver förhålla sig till. De ska kunna jämföras över tid och där det är möjligt med andra organisationer och kommuner. De kan användas i styrningen genom att sätta ett målvärde för respektive indikator för planperioden.

Kommunfullmäktiges fokusmål

Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden

Uppdrag 1. Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att minska den administrativa belastningen och skapa förutsättningar för en effektiv verksamhet.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Löpande ompröva förvaltningens processer för att säkerställa effektivt resursutnyttjande och innovativa lösningar.		Mer tid och resurser för nämndens kärnverksamheter.

Tabell 1. Nämndens åtgärder till Uppdrag 1. Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att minska den administrativa belastningen och skapa förutsättningar för en effektiv verksamhet.

Uppdrag 2. Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Öka användningen av digital välfärdsteknik i nämndens verksamheter, exempelvis genom automatisering, läkemedelsrobotar, digital tillsyn, handläggartöd, AI och e-tjänster.	Policy för digital transformation	Mer effektivt resursutnyttjande som frigör tid för brukarnära vård- och omsorgsinsatser. Stärkt integritet, egenmakt och delaktighet bland nämndens brukare. Ökat användande av digitala tjänster bland nämndens brukare.

Tabell 2. Nämndens åtgärder till Uppdrag 2. Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande.

Uppdrag 3. Stärka kompetensförsörjningen och säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt inom kommunkoncernen.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Minska behovet av inhyrd legitimerad personal.		En ansvarsfull och hållbar resursanvändning inom kommunens hälso- och sjukvård. Högre grad av kontinuitet och trygghet för den enskilde. Hållbara arbetsvillkor för nämndens medarbetare.
Erbjuda trygga och konkurrenskraftiga anställningsvillkor genom att minska antalet visstidsanställningar.		Hållbara arbetsvillkor för nämndens medarbetare. En attraktiv arbetsgivare.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Tillse att alla medarbetare har en individuell utvecklingsplan.		Hållbara arbetsvillkor för nämndens medarbetare. En attraktiv arbetsgivare.
Tillämpa riktmärket max 30 medarbetare per chef för alla verksamheter.		Hållbara arbetsvillkor för nämndens medarbetare. En attraktiv arbetsgivare.
Utveckla möjligheterna till verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och arbetsplatsförlagt lärande (APL) för att attrahera nya medarbetare.		Hållbara arbetsvillkor för nämndens medarbetare. En attraktiv arbetsgivare.
Avveckla minutstyrningen och breddinlära ramtid i hemtjänsten.		Hållbara arbetsvillkor för nämndens medarbetare. En attraktiv arbetsgivare. Tillitsbaserad styrning.

Tabell 3. Nämndens åtgärder till Uppdrag 3. Stärka kompetensförsörjningen och säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt inom kommunkoncernen.

Uppdrag 4. Säkerställa tillräckliga kunskaper i det svenska språket för anställda med behov av det inom förskola, vård och omsorg (OSN, ÄLN, AMN och UBN).

Brukare ska vara trygga i att förstå och kunna prata svenska med nämndens medarbetare. Pågående insatser inom området behöver fördjupas, för att säkerställa tillräckliga språkkunskaper i svenska språket bland medarbetare inom vård och omsorg. Språkstester ska införas som en ytterligare åtgärd i detta arbete. För de medarbetare som inte klarar språkstestet ska utbildning ges. Genom detta förbättras brukarbemötandet och patientsäkerheten ökar.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Arbeta aktivt för språkutvecklande arbetsplatser i samverkan med berörda nämnder, exempelvis genom språkstest, utbildning för medarbetare som inte klarar språkstestet, språkbud, samt utbildning för språkstödjare och handledare, för att stärka kunskaper i svenska språket.		Trygg och säker vård och omsorg. Snabbare integrering och högre grad av anställningsbarhet för medarbetare med annat modersmål än svenska.

Tabell 4. Nämndens åtgärder till Uppdrag 4. Säkerställa tillräckliga kunskaper i det svenska språket för anställda med behov av det inom förskola, vård och omsorg.

Uppdrag 7. Åstadkomma en omställning mot en effektiv och nära vård med fokus på förebyggande och hälsofrämjande insatser (OSN, ÄLN, KTN, IFN, SCN, UBN, AMN och PBN).

Vård och omsorg behöver ställa om för att bli mer tillgänglig utifrån individens behov och förutsättningar. Det krävs nya lösningar och arbetssätt för att ta hand om en växande och åldrande befolkning som i större utsträckning lever med kroniska sjukdomar. För att lyckas med omställningen är samarbete mellan Region Uppsala,

länets kommuner och privata vårdgivare helt avgörande. Effektiv och nära vård 2030 är ett storskaligt förändringsarbete med en gemensam målbild för Uppsala län.

Nära vård är det nationella namnet för omställningen SKR och staten har träffat en överenskommelse om att under 2024 vidareutveckla den nära vården. Målet med omställningen av hälso- och sjukvården är att patienten får en personcentrerad, samordnad och samskapad vård som stärker hälsan. Överenskommelsen för 2024 består av ett större utvecklingsområde med fortsatt stöd för att utveckla en nära och personcentrerad vård med primärvården som nav.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsatt samverka med berörda nämnder för att tillsammans stärka kommunens del i arbetet med förebyggande och hälsofrämjande insatser och en effektiv och nära vård 2030.	Program och handlingsplan för en äldrevänlig kommun	Effektiv och nära vård 2030.
Införa arbetssätt med intensiv hemrehabilitering.		Effektiv och nära vård 2030. Förbättrad/bibehållen hälsa för den enskilde och kostnadseffektivitet i den kommunala verksamheten.
Utveckla arbetet med hälsoekonomiska beräkningar.		Långsiktigt öka den sociala och ekonomiska hållbarheten i den kommunala verksamheten.
Utveckla formerna för implementering, uppföljning och utvärdering av arbetsmodell trygg hemgång.		

Tabell 5. Nämndens åtgärder till Uppdrag 7. Åstadkomma en omställning mot en effektiv och nära vård med fokus på förebyggande och hälsofrämjande insatser.

Uppdrag 8. Skärpa de trygghetsskapande åtgärderna inom hemtjänsten och inom övrig vård och omsorg (ÄLN och OSN).

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utöka våldsombudens utbildning till att inkludera fler aspekter av äldre personers särskilda utsatthet.	Program mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer	Ökad kompetens bland nämndens medarbetare i att upptäcka, förhindra och hantera situationer knutna till hot, våld, hedersrelaterat våld och andra övergrepp, liksom våld i nära relation.
Genomföra en översyn av hur uppföljningar och stickprovskontroller kan systematiseras och implementeras.		Ökad kunskap om hur nämndens uppföljningsarbete i högre grad kan ge trygghet och säkerhet för brukarna.
Utveckla uppföljningsarbetet inom särskilt boende genom att öka antalet oanmälda uppföljningar.		Trygg och säker vård och omsorg.
Ta fram och implementera en strategi och handlingsplan mot tystnadskultur inom vård- och omsorg.		Trygg och säker vård och omsorg. Hållbara arbetsvillkor för nämndens medarbetare.
Införa trygghetsskapande teknik som ger brukarna möjlighet att kunna se vem som kommer för att utföra insatsen i hemmet.		Ökad trygghet hos brukare med hemtjänstinsatser och deras anhöriga.

Tabell 6. Nämndens åtgärder till Uppdrag 8. Skärpa de trygghetsskapande åtgärderna inom hemtjänsten och inom övrig vård och omsorg.

Uppdrag 9. Säkerställa hög livskvalitet och förutsättningar till att åldras på egna villkor genom att främja fysisk, social och digital inkludering (ÄLN, OSN, KTN, IFN och GSN).

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Inom ramen för nämndens öppna insatser och biståndsbedömda insatser stärka den äldres egenmakt och motverka ofrivillig ensamhet och isolering.	Program för äldrevänlig kommun och tillhörande handlingsplan	Ökad digital och social inkludering bland kommunens äldre. Stärkt integritet, egenmakt och delaktighet bland kommunens äldre.
Leda det kommunövergripande arbetet med att implementera program och handlingsplan för äldrevänlig kommun vad gäller insatser för fysisk, social och digital inkludering av en åldrande befolkning.	Program för äldrevänlig kommun och tillhörande handlingsplan	Ökad digital och social inkludering bland kommunens äldre.
Utveckla arbetet med måltider inom särskilt boende och hemtjänst i egen regi.		Ökat välbefinnande och hälsa.
Genomföra en seniorfestival 2025.	Program för äldrevänlig kommun och tillhörande handlingsplan	Synliggörande av olika möjligheter till engagemang och social samvaro.

Tabell 7. Nämndens åtgärder till Uppdrag 9. Säkerställa hög livskvalitet och förutsättningar till att åldras på egna villkor genom att främja fysisk, social och digital inkludering.

Uppdrag 10. Öka samnyttjandet av kommunens lokaler och anläggningar och tillgängliggöra lokalerna för andra verksamheter när de inte nyttjas (KS, UBN, IFN, KTN, ÄLN, OSN, AMN, Skolfastigheter, Uppsala arenor och fastigheter).

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
I samverkan med kommunstyrelsen och övriga berörda öka samnyttjandet av kommunens lokaler och anläggningar.	Överenskommelse och handlingsplan mellan Uppsalas föreningsliv och Uppsala kommun	En mer effektiv användning av kommunens lokaler och anläggningar.

Tabell 8. Nämndens åtgärder till Uppdrag 10. Öka samnyttjandet av kommunens lokaler och anläggningar och tillgängliggöra lokalerna för andra verksamheter när de inte nyttjas.

Uppdrag 11. Öka valdeltagandet i områden och grupper med lågt valdeltagande samt utveckla samverkan kring att genomföra val i Uppsala kommun (KS, VLN, ÄLN, OSN, UBN, AMN, KTN, GSN, IFN, ÖFN, Uppsala arenor och fastigheter, Skolfastigheter, Uppsala parkering och Uppsala konsert och kongress).

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
I samverkan med kommunstyrelsen identifiera och genomföra insatser för att öka valdeltagandet.	Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism i Uppsala kommun	Ökat valdeltagande bland nämndens målgrupper, i synnerhet hos personer med biståndsbedömda insatser.

Tabell 9. Nämndens åtgärder till Uppdrag 11. Öka valdeltagandet i områden och grupper med lågt valdeltagande samt utveckla samverkan kring att genomföra val i Uppsala kommun.

Nämndens grunduppdrag

Att grunduppdraget utförs enligt lagstiftningens intentioner och säkrar en god och trygg vård och omsorg är en förutsättning för att fokusmålet Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden ska kunna uppnås. Nämndens arbete och insatser för

äldre ska möjliggöra goda levnadsvillkor och stärka individens oberoende, inflytande och delaktighet.

Andelen äldre förväntas öka kraftigt under det närmaste decenniet. För att välfärden gentemot kommunens äldre ska kunna värnas, också på längre sikt, behövs därför ett kontinuerligt och strategiskt effektiviseringsarbete inom nämndens verksamheter. Detta för att undvika kortsiktiga besparingar som minskar kvaliteten för nämndens brukare. Att frigöra tid till nämndens kärnverksamheter, säkra kompetensförsörjningen och stärka digitaliseringsarbetets genomslagskraft är exempel på centrala områden som kan ge sådan effektiviseringsvinster under de kommande åren.

Äldre ska kunna åldras på sina egna villkor och kunna leva ett gott liv. Mat- och måltidssituation är av stor betydelse, såväl för den enskildes hälsa, livskvalitet som sociala inkludering. Oavsett om den enskilde har hemtjänst, bor på särskilt boende eller helt saknar biståndsbedömda insatser så behöver mat- och måltider vara en integrerad del i nämndens folkhälsofrämjande arbete.

Nämndmål N1.1. Kommunkoncernen ska ha en hållbar och hälsofrämjande arbetsmiljö.

Kommunens systematiska arbetsmiljöarbete ska i första hand vara förebyggande och hälsofrämjande. Väl fungerande systematik, rutiner och den löpande dialogen mellan chef och medarbetare skapar förutsättningar för kommunen som arbetsgivare att säkerställa en god organisatorisk, social och fysisk arbetsmiljö. Alla medarbetare har därtill ett individuellt ansvar att aktivt bidra till en god arbetsmiljö.

Nämnden ska arbeta för att värna medarbetares fysiska och psykiska hälsa och intensifiera arbetet med ökad frisknärvaro. Detta är en förutsättning för att nå målet om max 6% sjukfrånvaro inom nämndens verksamheter.

Samtliga nämnder, styrelser, förvaltningar och bolag ska regelbundet följa upp arbetsmiljön och det systematiska arbetsmiljöarbetet i den egna verksamheten samt säkerställa att en returnering av arbetsmiljöuppgifter kan hanteras på ett bra sätt.

Som arbetsgivarnämnd har kommunstyrelsen en särskild tillsynsplikt för kommunens arbetsmiljö och följer därför upp hur nämnderna tillämpar det systematiska arbetsmiljöarbetet. Dessutom kommer kommunstyrelsen under planperioden särskilt följa upp och analysera de arbetsmiljörelaterade nyckeltalen hållbart medarbetarengagemang, sjukfrånvaro och upprepad kortidssjukfrånvaro samt tillbud och arbetsskador på kommunövergripande nivå.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Arbeta för en ökad frisknärvaro, samt nå målet på max 6 % sjukfrånvaro.		Hållbara arbetsvillkor för nämndens medarbetare. En attraktiv arbetsgivare.

Tabell 10. Nämndens åtgärder till Nämndmål N1.1. Kommunkoncernen ska ha en hållbar och hälsofrämjande arbetsmiljö.

Indikatorer

Indikator	2022	2023	2024	Mål	Jämförvärde	Källa
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn	81	82	81	Öka		Kolada
	Kvinnor	81	80	81		

Indikator	2022	2023	2024	Mål	Jämförvärde	Källa
Män	82	85	81			
Totalt egen regi			82			
Totalt externa utförare			76			
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg	72	74	73	Öka		Kolada
Kvinnor	72	73	73			
Män	72	76	71			
Totalt egen regi			72			
Totalt externa utförare			73			
Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare med minst 2 besök dagligen möter under 14 dagar, medelvärde				Minska		Egen uppföljning
Antal omvårdnadsnära personal kl. 08-21/antal platser inom särskilt boende				-		Egen uppföljning
Egen regi						
Externa utförare						
Antal årsarbetare, omvårdnadspersonal/avdelning				-		Egen uppföljning
Egen regi						
Externa utförare						
Andel synpunkter som hanterats (mottagen, bedömd, återkopplad och avslutad) inom tidsfrist				Öka		Egen uppföljning
Antal SoL-avvikelser				-		Egen uppföljning
Egen regi						
Extern regi						
Antal HSL-avvikelser				-		Egen uppföljning
Egen regi						
Extern regi						
Antal lex Sarah				-		Egen uppföljning
Egen regi						
Extern regi						
Antal lex Sarah, allvarliga, anmälda till IVO				-		Egen uppföljning
Egen regi						
Extern regi						
Antal lex Maria, anmälda till IVO				-		Egen uppföljning
Egen regi						
Extern regi						
Sjukfrånvaro %				Minska		Egen uppföljning
Kvinnor						
Män						
Korttidsfrånvaro % bland nämndens medarbetare (jan-okt)	4,49	3,92		Minska		Egen uppföljning
Kvinnor	4,57	3,92				
Män	4,31	3,91				
Långtidsfrånvaro % bland nämndens medarbetare (jan-okt)	4,46	4,83		Minska		Egen uppföljning
Kvinnor	5,54	5,94				
Män	1,8	2,19				

Indikator	2022	2023	2024	Mål	Jämförvärde	Källa
Andel (%) av medarbetarna som har många (6 eller fler) frånvarotillfällen under de senaste 12 månaderna				Minska		Egen uppföljning
Kvinnor						
Män						
Andel (%) inhyrd personal av legitimerad grundbemanning (årsarbetare)	32	34		Minska		Egen uppföljning
Tillsvidareanställda månadsavlönade, andel (%)				-		Egen uppföljning
Kvinnor						
Män						
Heltidsanställda månadsavlönade, andel (%)				Öka		Egen uppföljning
Kvinnor						
Män						
Visstidsanställda timavlönade, andel (%)				17		Egen uppföljning
Kvinnor						
Män						
Heltidsarbetande månadsavlönade, andel (%)				Öka		Egen uppföljning
Kvinnor						
Män						
Kvinnors medianlön som andel av mäns medianlön				100%		Egen uppföljning
Andel (%) anställda som är kvinnor				-		Egen uppföljning
Andel (%) kvinnor av samtliga chefer				-		Egen uppföljning
Antal robotiserade processer				Öka		Egen uppföljning
Antal e-tjänster på kommunens e-tjänsteplattform				Öka		Egen uppföljning

Tabell 11. Nämndens indikatorer till Fokusmål 1

Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb

Uppdrag 12. Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsätta ha löpande dialog och samverkan med nämndens externa leverantörer.	Näringslivsprogram och tillhörande handlingsplan	Stärkt attraktivitet hos nämnden som samverkanspart gentemot externa leverantörer. Högre grad av tillit och gott samarbetsklimat mellan parterna.

Tabell 12. Nämndens åtgärder till Uppdrag 12. Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet.

Uppdrag 15. Utveckla arbetet för att fler elever ska välja yrkesinriktade utbildningar (UBN, KS, AMN, OSN, ÄLN och KTN).

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
I samverkan med andra berörda nämnder (bl.a. utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden) utveckla arbetet för att fler elever ska välja yrkesinriktade utbildningar.		Stärkta förutsättningar för att nämnden på längre sikt ska kunna rekrytera kompetent personal och klara kompetensförsörjningen.
Implementera arbetssätt med ungdomar som arbetar på särskilt boende i egen regi (Unga i vården).		Stärkta förutsättningar för att nämnden på längre sikt ska kunna rekrytera kompetent personal och klara kompetensförsörjningen.

Tabell 13. Uppdrag 15. Utveckla arbetet för att fler elever ska välja yrkesinriktade utbildningar.

Uppdrag 16. Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsätta att utveckla samverkan med brukare, civilsamhället och övriga berörda parter genom kontinuerlig dialog, uppföljning och omvärldsbevakning.	Överenskommelse och handlingsplan mellan Uppsalas föreningsliv och Uppsala kommun	Stärkt delaktighet, egenmakt och inflytande för parterna.

Tabell 14. Nämndens åtgärder till Uppdrag 16. Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden.

Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen

Uppdrag 27. Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Öka andelen fossilbränslefria transporter inom nämndens egna verksamheter och upphandlad verksamhet.	Miljö- och klimatprogram och tillhörande handlingsplan	Fossilbränslefrihet inom nämndens verksamheter inklusive externa leverantörer.
Minska klimatpåverkan och öka den ekologiska andelen av livsmedel inköpta av verksamheter finansierade av Uppsala kommun.	Miljö- och klimatprogram och tillhörande handlingsplan	Ökad andel ekologiska livsmedel och minskad klimatpåverkan av livsmedel inom nämndens verksamheter inklusive externa leverantörer.
Identifiera och genomföra pilotprojekt inom ramen för nämndens egen regi, med sikte på ett klimatneutralt Uppsala 2030.	Miljö- och klimatprogram och tillhörande handlingsplan	Ökad takt i nämndens klimatomställning till 2030.
Öka andelen återvunnen och förnybar plast i nya varor med plastinnehåll inom nämndens egna verksamheter och upphandlad verksamhet.	Miljö- och klimatprogram och tillhörande handlingsplan	Minskad användning av plastprodukter gjord av fossil råvara inom nämndens verksamheter inklusive externa leverantörer.

Tabell 15. Nämndens åtgärder till Uppdrag 27. Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050.

Uppdrag 28. Utveckla det systematiska arbetet för att anpassa Uppsala till ett förändrat klimat (KS, AMN, GSN, IFN, KTN, MHN, OSN, PBN, RÄN, SCN, UBN, ÄLN, Uppsala arenor och fastigheter, Skolfastigheter, Uppsala parkering, Uppsala vatten och avfall och Uppsalahem).

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Inom ramen för nämndens kontinuitetsplanering och krisberedskap säkerställa förebyggande hantering av konsekvenser av ett förändrat klimat, i form av exempelvis extremväder.	Miljö- och klimatprogram och tillhörande handlingsplan	Högre grad av beredskap för de konsekvenser som klimatförändringarna kan innebära för nämndens målgrupper.

Tabell 16. Nämndens åtgärder till Uppdrag 28. Utveckla det systematiska arbetet för att anpassa Uppsala till ett förändrat klimat.

Nämndens grunduppdrag

Äldrenämnden ansvarar för service, vård och omsorg samt förebyggande insatser gentemot de kommuninvånare som är 65 år och äldre. Nämndens grunduppdrag måste kunna fungera även i tider av kris, såsom extrema väderhändelser som värmeböljor och översvämningar till följd av ett förändrat klimat. Inom ramen för fokusmålet arbetar därför nämnden med att klimatanpassa sina verksamheter för att säkerställa liv och hälsa för nämndens brukare i tider av kris.

Inom ramen för sitt grunduppdrag ska äldrenämnden även bidra till att kommunen når målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030. Nämnden arbetar med att identifiera och genomföra effektiva åtgärder som kan ge så stort genomslag som möjligt, såväl inom nämndens egna verksamheter som upphandlad verksamhet. Nyckelområden som identifierats att arbeta med inkluderar fossilbränslefrihet i transporter, minskad klimatpåverkan av livsmedel samt minskad förbrukning av fossila plastprodukter.

Pilotprojekt inom egen regin kan bidra till att identifiera nya utvecklingsområden och åtgärder för att snabba på takten i nämndens klimatomställning till 2030.

Indikatorer

Indikator	2022	2023	2024	Mål	Jämförvärde	Källa
Andel förnybart drivmedel av totala mängden drivmedel i nämndens fordon (jan-nov)	88	79	-	100	-	Egen uppföljning
Andel % ekologisk mat i nämndens egna verksamheter (jan-nov)	39	37	-	100	-	Egen uppföljning
Andel % inköp av engångsplast i nämndens verksamheter som består av återvunnen eller förnybar plast	-	3	-	Öka		Egen uppföljning
Klimatpåverkan av inköpta livsmedel, CO2ekvivalenter per kilo inköpt livsmedel	1,22	1,23	-	1,25	-	Egen uppföljning

Tabell 17. Nämndens indikatorer till Fokusmål 3.

Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor

Uppdrag 34. Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Stärka äldreperspektivet i det brottsförebyggande arbetet i samverkan med övriga kommunala aktörer och polisen.	Program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande arbete Samverkansöverenskommelse med polisen med tillhörande åtgärdsplan	Ökad trygghet och säkerhet för kommunens äldre.

Tabell 18. Nämndens åtgärder till uppdrag 34. Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.

Uppdrag 35. Förhindra att välfärden missbrukas genom att motverka alla former av arbetslivskriminalitet i kommunens verksamheter och hos de leverantörer som anlitas av kommunen.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Samverka för att motverka och upptäcka leverantörer som bryter mot lagen och medvetet försöker missbruka välfärdssystemet för ekonomisk vinning, exempelvis genom stickprovskontroller och andra uppföljningsinsatser.	Handlingsplan mot välfärdsbrott	Ökad rättssäkerhet och avtalstrohet. Minskad risk för skada för brukaren, samt för ekonomisk skada och förtroendeskada för nämnden. Ökad kvalitet för brukarna.

Tabell 19. Nämndens åtgärder till uppdrag 35. Förhindra att välfärden missbrukas genom att motverka alla former av arbetslivskriminalitet i kommunens verksamheter och hos de leverantörer som anlitas av kommunen.

Uppdrag 36. Förebygg och bryt segregationen och stärk den sociala sammanhållningen (KS, AMN, GSN, IFN, KTN, OSN, PBN, SCN, UBN, ÄLN, Uppsalahem, Skolfastigheter, Uppsala arenor och fastigheter och Uppsala bostadsförmedling).

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Identifiera effektiva insatser för att främja jämlika livsvillkor samt förebygga och bryta segregation bland nämndens målgrupper.	Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism i Uppsala kommun	Ökad trygghet och säkerhet.

Tabell 20. Nämndens åtgärder till uppdrag 36. Förebygg och bryt segregationen och stärk den sociala sammanhållningen.

Uppdrag 38. Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
I samverkan med andra berörda nämnder utveckla möjligheterna för nyanlända att etablera sig i arbetslivet, genom exempelvis praktik, språkinsatser och differentierade yrkesroller.		Fler kan bli självförsörjande och bli inkluderade i samhället. Kommunen kan i högre grad möta vård- och omsorgsbehovet med utbildad vård- och omsorgspersonal.

Tabell 21. Nämndens åtgärder till uppdrag 38. Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända.

Uppdrag 41. Kartlägga och utreda hur kommunen tillhandahåller och finansierar lokaler för olika delar av föreningslivet (KS, KTN, IFN, UBN, ÄLN, OSN och Uppsala arenor och fastigheter).

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
I samverkan med kommunstyrelsen och övriga berörda kartlägga hur kommunen tillhandahåller och finansierar lokaler för olika delar av föreningslivet.		Ökad tillgång till lokaler för föreningar som vänder sig till nämndens målgrupper. Högre grad av likvärdighet i föreningars tillgång till lokaler som tillhandahålls/finansieras av nämnden.

Tabell 22. Nämndens åtgärder till uppdrag 41. Kartlägga och utreda hur kommunen tillhandahåller och finansierar lokaler för olika delar av föreningslivet.

Uppdrag 42. Förbättra styrning och kontroll av bidrag till föreningar och det fria kulturlivet (KS, KTN, AMN, IFN, SCN, ÄLN och OSN).

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Förebygga felaktigheter och motverka brottslighet i samband med utbetalning av föreningsbidrag och annan ekonomisk ersättning till civilsamhället, genom att säkerställa ändamålsenliga rutiner och former för samverkan samt genom att genomföra tillräcklig uppföljning och kontroll.	Handlingsplan mot välfärdsbrott	Minskad risk för brottslighet och felaktiga utbetalningar. Minskad risk för förtroendeskada för nämnden.

Tabell 23. Nämndens åtgärder till uppdrag 42. Förbättra styrning och kontroll av bidrag till föreningar och det fria kulturlivet.

Uppdrag 43. Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Genom öppna insatser och i samverkan med civilsamhället och övriga sociala nämnder förebygga och motverka symtom till psykisk ohälsa bland äldre, såsom ofrivillig ensamhet, missbruk, våld, och suicid.	Program för äldrevänlig kommun och tillhörande handlingsplan	Stärkt folkhälsa och minskad ofrivillig ensamhet och isolering bland nämndens målgrupper. Minskar och skjuter upp behovet av mer omfattande vård- och omsorgsinsatser.

Tabell 24. Nämndens åtgärder till Uppdrag 43. Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.

Uppdrag 46. Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utveckla arbetet med kris- och krigsberedskap för stärkt motståndskraft inom nämndens verksamheter.	Program för krisberedskap och civilt försvar 2024–2027	Ökad förmåga för nämnden att fullgöra sitt grunduppdrag vid samhällsstörningar.

Tabell 25. Nämndens åtgärder till uppdrag 46. Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i

Nämndens grunduppdrag

För att grunduppdraget ska kunna utföras enligt lagstiftningens intentioner och säkra en god och trygg vård och omsorg kan tidiga insatser och förebyggande arbete bidra till att minska behoven av mer omfattande vård- och omsorgsinsatser. Genom detta stärks även möjligheterna för trygga och jämlika livsvillkor.

Ett tryggt Uppsala med jämlika livsvillkor för alla kommuninvånare förutsätter tidiga insatser och ett förebyggande arbete med särskilt fokus på äldreperspektivet. Det brottsförebyggande arbetet och arbetet mot välfärdsbrottslighet behöver prioriteras för att öka tryggheten och stärka rättssäkerheten för äldre.

Mycket av det förebyggande arbetet förutsätter en god samverkan med berörda parter för att jämlika livsvillkor ska kunna uppnås. Civilsamhället utgör i detta en särskilt viktig resurs och komplement till kommunen. Samverkan och dialog med civilsamhället behöver därför fortsätta utvecklas. Även samverkan med andra kommunala nämnder, Region Uppsala samt andra berörda samverkansparter är av särskild vikt för att nå fokusmålet om ett tryggt Uppsala med jämlika livsvillkor.

Äldrenämndens insatser ska utgå från ett synsätt med individen i centrum. Vården och omsorgen ska jämlikt och jämställt möta invånarnas behov och äldreomsorgen ska kännas trygg för Uppsalas äldre och deras anhöriga. Äldrenämnden ska därför ha en verksamhet där kvinnor och män har lika rättigheter samt ges lika villkor och möjligheter att själva forma sina liv och bidra till samhällets utveckling. Nämndens resurser ska därför fördelas jämställt.

Budget 2025

Beslutad budgetram 2025 för äldrenämnden är 2 447 miljoner kronor (2 374 mnkr 2024) vilket innebär en ökad budgetram på 73 miljoner kronor *netto* (+ 3,1 %) mot föregående år inklusive volym-, pris- och lönekomensation, riktade nivåpåverkande beslut, resultatförstärkande åtgärder och tidsbegränsade satsningar.

Riktade resultatförstärkande åtgärder omfattar totalt 37 miljoner kronor varav den enskilt största åtgärden till budget är reducering av kostnader för inhyrd legitimerad personal inom hälso- och sjukvård, som även funnits med för år 2024.

Riktade *nivåpåverkande* satsningar omfattar totalt 6,3 miljoner kronor för 2025 med bland annat medel för chefsförtätning.

Riktade *temporära* satsningar omfattar totalt 6,5 miljoner kronor för 2025 och innefattar bland annat ett projekt om intensiv hemrehabilitering med 3 miljoner kronor nästa år.

Utöver budgetramen har nämnden även för 2025 möjlighet att nyttja statsbidrag däribland ett av de större statsbidragen, *Säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer*, om cirka 66 miljoner kronor. Detta statsbidrag har funnits ett antal år till nästan identiskt belopp och innefattar kostnadstäckning för ett antal större satsningar och aktiviteter såsom inga delade turer i verksamheterna, minskat antal timanställda m.m.

En osäkerhetsfaktor som även gäller årets budget är att vissa statliga bidrag såsom Nära vård medel, som är medel som delas mellan Regionen och Uppsala läns kommuner, inte är beslutade per kommun än varför försiktighet tillämpas för denna förväntade intäkt i budget.

Fördelning av budgetramen totalt mellan nämndens olika verksamheter framgår enligt nedan:

Verksamhet	Budget 2025	Budget 2024	Ökning i %
Politisk verksamhet	2 129	2 104	1,2%
Öppna och tidiga insatser	71 458	60 235	18,6%
Ordinärt boende	935 869	901 861	3,8%
Särskilt boende	1 437 408	1 409 451	2,0%
Totalsumma	2 446 864	2 373 651	3,1%

Tabell 26. Budgetram 2024 och 2025 per verksamhet äldrenämnden

Kolumnerna i tabellen ovan visar budgetramar för 2024 och 2025 per verksamhet samt procentuell ökning. Som framgår av tabellen ökar budgetramen för samtliga nämndens verksamheter med störst procentuell ökning i öppna och tidiga insatser. Väsentlig förklaring till den markant ökningen av budgetramen för öppna och tidiga insatser är att medel flyttats mellan nämndens verksamheter särskilt boende till öppna och tidiga insatser om totalt 10 miljoner kronor, så kallad teknisk justering. Detta då öppna och tidiga insatser har prognosticerat underskott för 2024 och medan särskilt boende har prognosticerat överskott.

Nämndens driftbudget

	Budget 2025	Budget 2024	Prognos 2024
Taxor och avgifter	214	195	209
Statsbidrag	93	97	100
Försäljning verksamhet	193	179	181
Övriga intäkter	159	157	159
Summa intäkter	659	628	649
Lämnade bidrag	-15	-15	-23
Köp av huvudverksamhet	-912	-907	-872
Kostnader för arbetskraft	-1507	-1410	-1442
Lokal- och fastighetskostnader	-245	-244	-241
Material	-123	-110	-110
Övriga kostnader	-310	-372	-307
Avskrivningar	-7	-6	-7
Summa kostnader	-3119	-3064	-3002
Finansiella intäkter	0	0	0
Finansiella kostnader	-1	-1	-1
Summa nettokostnader	-2461	-2437	-2354
Generella statsbidrag	14	64	64
Kommunbidrag fördelat per verksamhet			
Politisk verksamhet	2	2	2
Vård och omsorgsverksamhet	2445	2372	2372
Summa kommunbidrag	2447	2374	2374
Resultat	0	0	84

Tabell 27. Nämndens driftbudget.

Nämndens investeringar

	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029
Pågående					
Nya objekt	20	11	10	21	10
Summa	20	11	10	21	10

Tabell 28. Nämndens investeringar.

Bilaga 1 Styrdokument

I denna bilaga finns en sammanställning av de politiskt beslutade planer och program som innehåller mål eller åtgärder riktade till x-nämnden.

Avfallsplan – program för ett cirkulärt Uppsala utan avfall och tillhörande handlingsplan

Bostad för alla - program för bostadsförsörjningen och tillhörande handlingsplan

Elitidrottsprogram

Energiprogram 2050

Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism i Uppsala kommun

Handlingsplan för Gottsundaområdet 2021–2030

Handlingsplan för trafikbuller

Handlingsplan för VA-utbyggnad 2020–2030

Handlingsplan för ökad trygghet i Gränby, Kvarngärdet och Löten 2024–2030

Idrottspolitiskt program och tillhörande handlingsplan

Kulturpolitiskt program och tillhörande handlingsplan

Landsbygdsprogram och tillhörande handlingsplan

Miljö- och klimatprogram och tillhörande handlingsplan

Näringslivsprogram och tillhörande handlingsplan

Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning och tillhörande handlingsplan

Program för krisberedskap och civilt försvar 2024–2027

Program för mobilitet och trafik och tillhörande handlingsplan

Program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande arbete

Program för äldrevänlig kommun och tillhörande handlingsplan

Program mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer

Samverkansöverenskommelse med polisen med tillhörande åtgärdsplan

Handlingsplan mot välfärdsbrott

Åtgärdsprogram för kvävedioxid och tillhörande handlingsplan för luftkvalitet 2022–2027

Vattenprogram för Uppsala kommun med tillhörande handlingsplan

Bilaga 2 Uppföljningsplan

Inledning

Nämndens uppföljningsplan beskriver vad nämnden planerar följa upp under året och på vilket sätt det sker. Nämnden kan komma att följa upp ytterligare områden vid behov.

Nämndens uppföljning

Uppföljning av verksamhetsplan

Nämnden följer upp verksamhetsplanen vid tre tillfällen under året i enlighet med de kommungemensamma riktlinjerna.

Per april görs en förenklad delårsuppföljning. Vid delårsuppföljning per augusti och vid årsbokslut bedömer nämnden i vilken mån den bidragit till att förverkliga kommunfullmäktiges fokusråd och uppdrag samt nämndens egna mål och grunduppdrag.

Delårsuppföljningarna hanteras som beslutsärenden i nämnden i maj, september och årsbokslut i februari.

Uppföljning av ekonomi

Nämnden följer upp det ekonomiska resultatet kontinuerligt under året och redovisar månadsbokslut. Det innebär att nämnden kontinuerligt jämför det ackumulerade resultatet med en periodiserad budget. Vid månadsbokslut ges en indikation på avvikelse till helårsprognosen.

En helårsprognos fastställs vid delårsbokslut i mars och augusti.

Månadsboksluten redovisas som informationsärenden. Delårsboksluten hanteras som beslutsärenden i nämnden i maj, september och helårsbokslut i februari.

Uppföljning av internkontrollplan

Nämnden upprättar årligen en internkontrollplan. I planen följs kontrollmoment som ska säkra ordning och reda i förvaltningens processer och rutiner. Kontrollmomenten rapporteras med den periodicitet som fastställs i planen.

Avtals- och uppdragsuppföljning

Nämnden har som huvudman rätt till insyn i hur utförare utför sitt, av kommunen, fastställda uppdrag. Vidare har även allmänheten rätt till insyn i hur verksamheten utförs (Kommunallagen, 1991:900; Socialtjänstlagen, 2001:453). Avtalsuppföljning är ett verktyg för att säkerställa att leverantörer inom nämndens verksamhetsområde utför sitt uppdrag i enlighet med de avtal som tecknats mellan leverantören och kommunen.

Uppföljningen är även till för att säkerställa att offentligt finansierade verksamheter använder tilldelade medel på ett korrekt sätt. Detaljerad planeringen av hur och hur

ofta uppföljningar sker baseras på en bedömning av riskerna kopplade till avtalens värde och komplexitet. Den tar även hänsyn till synpunkter och avvikelser samt tidigare genomförda uppföljningar. Det sker planerade uppföljningar av alla utförare kontinuerligt under avtalstiden. Utöver den planerade uppföljningen utförs också händelsestyrda och oanmälda uppföljningar, vilka initieras vid indikationer på eventuella brister och mer akuta missförhållanden. Oanmälda uppföljningar sker även för att följa upp exempelvis krav på rättelse från en tidigare uppföljning. Under 2025 ska antalet oanmälda uppföljningar öka.

Nämnden informeras om genomförda avtals- och uppdragsuppföljningar två gånger per år. I juni redovisas resultatet av de uppföljningar som hunnit genomföras. I samband med årsbokslut redovisas en sammanställning, resultat och analys av genomförda avtals- och uppdragsuppföljningar.

Händelsestörd återrapportering av uppföljningsresultat hanteras i särskild ordning beroende på ärendets allvarlighetsgrad.

Individuppföljning

Individuppföljning genomförs inom nämndens myndighetsavdelning och syftar till att följa upp och säkerställa att varje brukare får den beviljade insatsen och att insatsen som ges är av god kvalitet. Resultaten redovisas inte för nämnden utan används i det löpande kvalitetsarbetet.

Hälso- och sjukvård

Nämnden ansvarar för att följa upp att hälso- och sjukvårdsinsatser bedrivs patientsäkert och evidensbaserat inom nämndens ansvarsområde.

Den årliga patientsäkerhetsberättelsen utgör en del av uppföljningen inom området. Den beskriver hur verksamheten har arbetat för att identifiera, analysera och minska riskerna inom egen regi. Nämnden fastställer patientsäkerhetsberättelsen genom beslut senast 1 mars varje år.

Uppföljning av program

Äldrevänlig kommun

Äldrenämnden ansvarar för att ta fram förslag på ändringar för kommunens program för äldrevänlig kommun och dess handlingsplan. Program och handlingsplan fastställs av kommunfullmäktige.

Programansvarig tjänsteperson ansvarar för att sammanställa uppföljningen av programmet och åtgärderna i handlingsplanen samt aktualitetsbedöma programmet. Nämnden ansvarar för att lämna uppföljningsresultat och aktualitetsbedömning till kommunledningskontoret för fortsatt hantering i kommunfullmäktige.

Uppföljning av insatser från civilsamhället

Nämnden ska i enlighet med den lokala överenskommelsen mellan Uppsala kommun och föreningslivet föra dialog och samverka med det civila samhället. Syftet är att synliggöra och stärka ideella organisationers självständighet och oberoende samt

utveckla möjligheter för ideella organisationer att utgöra en viktig aktör inom nämndens intresseområde.

Idéburet offentligt partnerskap (IOP)

Gemensam uppföljning med de föreningar som nämnden ingått IOP med sker 2 gånger per år. Vid dialogmöten diskuteras utförandet av tjänsten, de ekonomiska förutsättningarna och utvecklingsfrågor.

Föreningsbidrag

Nämnden beslutar årligen om fördelningen av föreningsbidrag, inom ramen för de medel som fastställts i Mål och budget. Föreningsbidragen ses som ett medel att stimulera föreningar till aktiviteter som kompletterar nämndens uppgifter och syften. Uppföljning av föreningarna sker i samband med ansökan och/eller nyansökan om bidrag.

Översikt uppföljning

Utöver ovan redovisade områden har nämnden identifierat områden som behöver följas särskilt. Av tabell 29 nedan framgår dessa områden, liksom när övrig uppföljning redovisas för nämnden.

Uppföljning	Månad	Typ av ärende	Kommentar
Avtals- och uppdragsuppföljningar	Februari, juni	Se kommentar	Sammanställning och analys av avtals- och uppdragsuppföljningar redovisas i samband med årsbokslut. I juni redovisas genom ett informationsärende vilka avtal- och uppdragsuppföljningar som planeras under året och resultatet av de som hunnit genomföras.
Brukarundersökningar	Februari	Informationsärende	Förvaltningen gör en analys av resultatet vilken redovisas för nämnden.
Ej verkställda beslut	Mars, juni, september	Beslutsärende	
Ekonomiskt delårsbokslut	Maj, september	Beslutsärende	Samlat ärende med uppföljning av verksamhetsplan
Ekonomiskt helårsbokslut	Februari	Beslutsärende	Samlat ärende med uppföljning av verksamhetsplan
Ekonomiskt månadsbokslut	Mars, maj, juni, augusti, oktober, december	Informationsärende	
Fastighet och lokalförsörjning	Maj, november	Se kommentar	Beslutsärende då planen fastställs i november. Informationsärende då lägesrapport lämnas i maj.
HR, Kompetensförsörjning	April, november	Informationsärende	Analys av medarbetarundersökning, sjukfrånvaro, strategisk kompetensförsörjning och arbetsmiljö Lägesrapport kring arbetet med att minska inhyrd legitimerad personal. HR, kompetensförsörjning och arbetet med att minska inhyrd legitimerad personal ingår även i uppföljningen av verksamhetsplan vilket innebär att nämnden följer upp områdena totalt fem gånger per år.
Internkontroll	Mars, Oktober, vid behov även i samband med årsbokslut	Beslutsärende	Avser uppföljning av internkontrollplanen.
Kvalitetsrapportering	September	Informationsärende	Analys av synpunkter, avvikelser och internrevisioner under perioden juli – juni.

Uppföljning	Månad	Typ av ärende	Kommentar
Patientsäkerhetsberättelse	Februari	Beslutsärende	
Statliga medel	-	-	Information lämnas vid ekonomiska månads- och delårsbokslut samt i samband med fastställande av budget och verksamhetsplan.
Verksamhetsplan	Maj, september, februari	Beslutsärende	Delårsuppföljningarna hanteras som beslutsärenden i nämnden i maj, september och årsbokslut i februari. Samlade ärenden med uppföljning av månads- och årsbokslut.

Tabell 29 - Årsplanering